

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžo/372/2015
Identifikačné číslo spisu: 6015200964
Dátum vydania rozhodnutia: 27.02.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:6015200964.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. v právnej veci navrhovateľky: C. O., narodená dňa XX.XX.XXXX, trvale bytom Y., proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, kancelária Banská Bystrica, Skuteckého 30, Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu sp. zn. 3N 7766/2013, 3N 10234/2014-KaBB, 3N 1106/2015-KaBB, R. z.: 43174/2015 zo dňa 07.07.2015, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 24Sp/59/2015-13 zo dňa 17.09.2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 24Sp/59/2015-13 zo dňa 17. septembra 2015 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) potvrdil rozhodnutie odporcu sp. zn. 3N 7766/2013, 3N 10234/2014-KaBB, 3N 1106/2015-KaBB, R. z.: 43174/2015 zo dňa 07.07.2015, ktorým tento rozhodol, že navrhovateľke v zmysle ustanovenia § 14 ods. 1 písm. e/ zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi (ďalej aj „zákon o poskytovaní právnej pomoci alebo zákon č. 372/2005 Z.z.“) odníma nárok na poskytnutie právnej pomoci.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že krajský súd preskúmaním veci dospel k záveru, že odporca správne vyhodnotil zistený skutkový stav a konanie navrhovateľky, ktorá nereagovala na výzvy odporcu na oznámenie údajov za účelom prehodnotenia jej príjmovej situácie.

Zhodnotil, že odporca postupoval správne, ak v dôsledku skutočnosti, že navrhovateľka nereagovala na doručené výzvy, teda nevyhovela výzvam podľa § 13 ods. 3 zákona o poskytovaní právnej pomoci, odňal navrhovateľke poskytovanie právnej pomoci, pričom postup odporcu je plne súladný s ustanovením § 14 ods. 1 písm. e/ zákona č. 327/2005 Z. z.

Správne poukázal zástupca odporcu na skutočnosť, že oprávnená osoba je povinná na výzvu odporcu preukázať skutočnosť preukazujúce trvanie nároku na poskytovanie právnej pomoci, pričom oprávnená osoba má povinnosť vyhovieť výzve, a to bez ohľadu na to, či by došlo k zmene pomerov alebo nie. Oprávnená osoba je teda povinná reagovať vždy na výzvu odporcu, ktorý prehodnocuje splnenie zákonných podmienok pre trvanie nároku na poskytovanie právnej pomoci.

Oporca postupoval v zhode s ustanovením § 7 ods. 4 zákona č. 327/2005 Z. z. a v zhode s ustanovením § 13 ods. 3 tohto zákona, keď vyzval navrhovateľku preukázať skutočnosť preukazujúce trvanie nároku na poskytovanie právnej pomoci, a ak zároveň vo výzve navrhovateľku upozornil na následky podľa § 14 a § 14a, v prípade nepreukázania skutočností na trvanie nároku, t.j. upozornil ju na možnosť odňatia poskytovania právnej pomoci (§14 ods. 1 písm. e/) a povinnosť vrátiť odporcovi v plnej výške náklady vynaložené na poskytnutú právnu pomoc pri zatajení informácií (§ 14a zákona č. 327/2005 Z. z.).

Mal za to, že navrhovateľka v odvolaní neuviedla žiadne relevantné skutočnosti, ktorými by spochybnila nesprávnosť postupu odporcu v konaní. Poukázala len na skutočnosť, že stále spĺňa podmienky pre trvanie nároku na poskytovanie právnej pomoci. Navrhovateľka bola sankcionovaná formou odňatia právnej pomoci za to, že nevyhovela výzve odporcu podľa § 13 ods. 3, čo bolo v konaní nesporne preukázané. Túto skutočnosť navrhovateľka v odvolaní žiadnym spôsobom nespochybnila, teda netvrdila, že by preukázala skutočnosť relevantné pre trvanie nároku, na čo bola vyzvaná v zmysle § 13 ods. 3 zákona, a teda nespochybňovala, že by neboli naplnené zákonné podmienky pre aplikáciu ustanovenia § 14 ods. 1 písm. e/ zákona o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi.

Súd prvého stupňa mal ďalej za to, že poukazovanie na odkázanosť navrhovateľky na poskytovanie priznanej právnej pomoci až v odvolaní, je irelevantné. Navrhovateľka mala tieto skutočnosti preukázať odporcovi na základe jeho výzvy. Keďže tak neurobila, odporca rozhodol správne. V napadnutom rozhodnutí odporca zrozumiteľne odôvodnil, prečo v danom prípade pristúpil k odňatiu priznanej právnej pomoci navrhovateľke s poukazom na ustanovenie § 14 ods. 1 písm. e/ zákona č. 327/2005 Z. z. Súd sa so závermi odporcu v celom rozsahu stotožnil.

Z uvedených dôvodov krajský súd napadnuté rozhodnutie správneho orgánu potvrdil ako vecne správne. Navrhovateľke náhradu trov konania nepriznal podľa § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p. a zaviazal ju zaplatiť súdny poplatok podľa § 2 ods. 4 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch.

Rozsudok krajského súdu napadla navrhovateľka včas podaným odvolaním v zmysle § 205 ods. 2 písmena e), f) O.s.p. Poukázala na odôvodnenie napadnutého rozsudku, v ktorom súd uviedol, že poukazovanie na odkázanosť navrhovateľkou na poskytovanie priznanej právnej pomoci až v odvolaní je irelevantné. Mala za to, že súd by mal v každom jednotlivom rozhodovaní skúmať či nepominula jej materiálna núdza a teda či z objektívnych dôvodov možnosti si uplatňovania práva na súde je postup odporcu o odňatí nároku na poskytovanie právnej pomoci správny aj keď sa na nároky poukáže dodatočne s tým, že východiskové materiálno-finančné pomery zostali nezmenené.

Ďalej poukázala na skutočnosť, že z dôvodu jej nepriaznivých majetkových pomerov a reálnej a aktuálnej nemožnosti platiť, pretože nemá žiadne finančné prostriedky a zároveň odňatím jej nároku Centra právnej pomoci na zastupovanie v konaní pred súdom vzniká základ na jej ďalšie finančné problémy, ktoré sa jej nemožnosťou platiť a nemožnosťou obhajovať svoje práva na súde zastupovaním advokátom vyústia do pretrvávajúcich negatívnych majetkových pomerov a ešte viac zaťažia jej majetkové pomery do budúcnosti.

Vzhľadom na uvedené mala za to, že súd by mal prihliadať aj v odvolacom konaní na poukazovanie na odkázanosť na poskytovanie priznanej právnej pomoci a mal by sa skutočnosťami zaoberať v každom priebehu konania. S poukazom na uvedené žiadala, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a

aby navrhovateľke bol nárok na právnu pomoc aj naďalej priznaný vzhľadom na skutočnosť, že jej finančná situácia sa stále nezmenila.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu zo dňa 23.11.2015 uviedol, že odvolanie navrhovateľky považuje za právne irelevantné a navrhol napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a jednomyselne dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky nie je dôvodné, pretože napadnutý rozsudok je vo výroku vecne správny; preto ho po preskúmaní opodstatnenosti odvolacích dôvodov postupom podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. potvrdil. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 27.02.2017 potom, čo deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli a internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk) najmenej päť dní vopred (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Podľa § 244 ods. 1, 2 a 3 O.s.p., v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. V správnom súdnictve preskúmajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy. Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté.

Podľa § 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci, tento zákon ustanovuje podmienky poskytovania právnej pomoci, postup fyzických osôb a príslušných orgánov v konaní o nároku na priznanie právnej pomoci a inštitucionálne zabezpečenie poskytovania právnej pomoci.

Podľa § 4 ods. 1 písm. a) zákona o poskytovaní právnej pomoci, na účely tohto zákona je právnou pomocou poskytované právnych služieb osobe oprávnenej podľa tohto zákona v súvislosti s uplatňovaním jej práv, ktoré zahŕňajú najmä právne poradenstvo, pomoc pri mimosúdnych konaniach, vrátane sprostredkovania riešenia sporov formou mediácie spisovanie podaní na sudy, zastupovanie v konaní pred súdmi a vykonávanie úkonov s tým súvisiacich a úplné alebo čiastočné uhrádzanie nákladov s tým spojených.

Podľa § 6 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci, fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

- a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,
- b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a
- c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčísliť v peniazoch.

Podľa § 6a ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci, ak príjem fyzickej osoby presahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a súčasne nepresahuje 1,6-násobok uvedenej sumy a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom, má právo na poskytnutie právnej pomoci určeným advokátom alebo centrom pri splnení podmienky finančnej účasti vo výške 20% trov právneho zastúpenia podľa osobitného predpisu; splnenie podmienok podľa § 6 ods. 1 písm. b) a c) tým nie je dotknuté. Ustanovenie § 6 ods. 2 sa použije primerane.

Podľa § 7 ods. 4 zákona o poskytovaní právnej pomoci, príjem na účely tohto zákona sa zisťuje za kalendárny mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, pritom sa prihliada na príjem za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti, a prehodnocuje sa každých 12

mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa priznal nárok na poskytnutie právnej pomoci.

Podľa § 13 ods. 3 zákona o poskytovaní právnej pomoci, oprávnená osoba je povinná na výzvu centra preukázať skutočnosť preukazujúce trvanie nároku na poskytovanie právnej pomoci do ôsmich dní odo dňa doručenia výzvy, ak centrum neurčilo dlhšiu lehotu. Vo výzve musí byť upozornená na následky podľa § 14 a 14a v prípade nepreukázania skutočností na trvanie nároku.

Podľa § 14 ods. 1 písm. e/ zákona o poskytovaní právnej pomoci, Centrum rozhodne o odňatí poskytovania právnej pomoci, ak oprávnená osoba nevyhovie výzve podľa § 13 ods. 3.

Predmetom odvolacieho konania v preskúmvanej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým ako súd prvého stupňa potvrdil rozhodnutie odporcu, ktorým navrhovateľke odňal nárok na poskytovanie právnej pomoci podľa ustanovenia § 14 ods. 1 písm. e/ zákona o poskytovaní právnej pomoci.

Odvolací súd po vyhodnotení odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu v zmysle ustanovenia § 219 ods. 2 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchytil od logických argumentov a relevantných právnych záverov vo veci samej spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem uvedených v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku.

Odvolací súd po preskúmaní veci v rozsahu odvolacích dôvodov dospel k záveru, že odporca v danom prípade postupoval v intenciách citovaných právnych noriem, vo veci si zadovážil dostatok skutkových podkladov relevantných pre vydanie rozhodnutia, v konaní postupoval v súčinnosti s účastníkom konania, vo veci rozhodol vecne a právne správne a preskúmvané rozhodnutie aj náležite odôvodnil.

Z obsahu napadnutého rozhodnutia odporcu vyplýva, že dôvodom jeho vydania bola skutočnosť, že navrhovateľka nevyhovela výzve odporcu a nepredložila dokumenty nevyhnutné na posúdenie trvania nároku na poskytovanie právnej pomoci podľa ustanovenia § 13 ods. 3 zákona o poskytovaní právnej pomoci s tým, že navrhovateľka bola poučená o možnosti odňatia nároku na poskytovanie právnej pomoci v prípade nesplnenia výzvy.

Odporca v predmetnej veci posudzoval otázku trvania nároku navrhovateľky na poskytovanie právnej pomoci, ktorý jej bol priznaný rozhodnutím odporcu sp. zn. 3N 7766/2013 zo dňa 20.09.2013 a zároveň jej bol určený právny zástupca - advokát JUDr. Vladimír Rybovič na právnu pomoc a zastupovanie v konaní pred Okresným súdom Banská Bystrica sp. zn. 10C/102/2013.

Výzvou na doplnenie údajov za účelom prehodnotenia príjmovej situácie zo dňa 08.10.2014, doručenej navrhovateľke dňa 14.10.2014 a Výzvou na doplnenie údajov za účelom prehodnotenia príjmovej situácie č. 2 zo dňa 05.11.2014, doručenej navrhovateľke dňa 10.11.2014 odporca požadoval od navrhovateľky predloženie údajov a dokladov (1/ vyplnený formulár priložený k výzve, 2/ potvrdenie o čistom príjme navrhovateľky za mesiace október 2013 až september 2014, 3/ potvrdenie ÚPSVaR o poberaní prídavku na dieťa za rok 2013 a za rok 2014, 4/ predloženie ftk. aktuálneho rozsudku o platení výživného na dieťa navrhovateľky, prípadne uviesť formou čestného prehlásenia výšku výživného poberaného na dieťa navrhovateľky, ak sa výživné od vydania rozhodnutia nezmenilo, 5/ v prípade nadobudnutia nehnuteľnosti predložiť doklad o nadobudnutí) v lehote 8 dní odo dňa doručenia výzvy za účelom prehodnotenia príjmovej situácie navrhovateľky v súlade s ustanovením § 7 ods. 4 zákona o poskytovaní právnej pomoci. Zároveň navrhovateľku poučil o povinnosti v zmysle ustanovenia § 13 ods. 3 zákona o poskytovaní právnej pomoci preukázať na výzvu odporcu skutočnosť preukazujúce trvanie nároku pod sankciou odňatia poskytovania právnej pomoci, ak navrhovateľka v stanovenej lehote požadované doklady nepredloží alebo v uvedenej lehote nepožiadala o predĺženie lehoty. Upozornil ju aj na následok zatajania informácií, ktorých dôsledkom by bolo neposkytnutie právnej pomoci, kedy by navrhovateľka bola povinná vrátiť odporcovi náklady vynaložené na poskytnutie právnej pomoci v plnej výške.

Odvolací súd dáva do pozornosti navrhovateľky, že odporca ako príslušný správny orgán, za účelom rozhodnutia o nároku fyzickej osoby na poskytnutie právnej pomoci musí skúmať príjmovú situáciu oprávnenej osoby v zmysle ustanovení právnej normy § 7 ods. 4 zákona o poskytovaní právnej pomoci, a teda musí prehodnotiť príjem oprávnenej osoby každých 12 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa priznal nárok na poskytnutie právnej pomoci. Odvolací súd zdôrazňuje, že rozhodnutie odporcu sp. zn. 3N 7766/2013 zo dňa 20.09.2013, ktorým bol navrhovateľke priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci a bol jej určený advokát na poskytovanie právnej pomoci na zastupovanie v konaní pred Okresným súdom Banská Bystrica sp. zn. 10C/102/2013, nadobudlo právoplatnosť dňa 30.10.2013. Postup odporcu je vo svetle uvedeného nutné vyhodnotiť ako správny a súladný so zákonom.

Za stavu, že pre účely posudzovania resp. prehodnocovania príjmu navrhovateľky bola rozhodujúca spolupráca navrhovateľky, teda jej povinnosť reagovať na výzvu odporcu a zaslať mu požadované listiny (prípadne požiadať o predĺženie lehoty na splnenie zákonnej povinnosti podľa ustanovenia § 13 ods. 3 zákona o poskytovaní právnej pomoci), odvolaciemu súdu nezostáva nič iné ako konštatovať, že právny záver krajského súdu bol v súlade so zákonom.

Krajský súd sa posudzovanou vecou dôsledne zaoberal a vyvodil správne skutkové aj právne závery, ktoré náležite aj odôvodnil, a s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje. Navyše odvolací súd zistil, že odvolanie navrhovateľky neobsahuje žiadne nové právne relevantné tvrdenia a dôkazy, ktoré by mohli ovplyvniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za dôležité k veci uviesť, že v predmetnom konaní sa nespochybňovala navrhovateľkina odkázanosť na právnu pomoc, jej finančné pomery či materiálna núdza, kľúčovou otázkou bolo posúdenie, či došlo z jej strany k porušeniu povinnosti reagovať na výzvu odporcu, ktorej nespĺnenie je sankcionované odňatím poskytovania právnej pomoci.

Odvolací súd konštatuje, že z predloženého spisového materiálu má za preukázané, že odporca opakovane vyzval navrhovateľku na predloženie potrebných dokladov, tá však napriek preukázanému doručeniu obidvoch výziev, ani na jednu z nich neodpovedala, ani žiadnym iným spôsobom na ne nereagovala. Súd tak mal za nesporné, že došlo k naplneniu predpokladov na odňatie poskytnutia právnej pomoci v súlade s ustanovením § 14 ods. 1 písm. e/ zákona o poskytovaní právnej pomoci.

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu s poukazom na § 250l ods. 2 O.s.p. v spojení s § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

Odvolací súd sa taktiež stotožnil s právnym názorom krajského súdu vysloveným v súvislosti s povinnosťou navrhovateľky zaplatiť súdny poplatok 35 EUR, nakoľko v konaní nebola úspešná (§ 2 ods. 4 zákona č. 72/1992 Zb. o súdnych poplatkoch).

Záverom Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že vydaním napadnutého rozhodnutia zo strany odporcu, ktorým z dôvodu nespĺnenia zákonnej podmienky bolo navrhovateľke odňaté poskytovanie právnej pomoci v zmysle zákona o poskytovaní právnej pomoci, právo navrhovateľky domáhať sa ochrany svojich práv pred príslušným súdom ostalo zachované.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že navrhovateľke, ktorá v tomto konaní nemala úspech, ich náhradu nepriznal a odporca na ich náhradu nemá zákonný nárok (§ 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p., § 250k ods. 1 O.s.p. s použitím § 246c ods. 1 vety prvej O.s.p.).

S poukazom na ustanovenie § 492 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok postupoval odvolací súd v konaní podľa predpisov účinných do 30.06.2016 (zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.